

- Binding, G., Untermann, M., *Kleine Kunstgeschichte der mittelalterlichen Ordensbaukunst in Deutschland*, Darmstadt 1985.
- Braunfels, W., *Abendländische Klosterbaukunst*, Köln 1969.
- Bubeník, J., Nejstarší osídlení a počátky dějin Sázavy, Sázavsko 1993, 26–37.
- Bubeník, J., O zvonech trochu jinak, Sázavsko 1994, 24–25.
- Bubeník, J., O vzdělání sv. Prokopa. K jubileu roku 2004 (alternativní výklad), Sázavsko 2004, 5–16.
- Bubeník, J., Na okraj prokopské literatury z poslední doby, Sázavsko 2010, 11–22.
- Dějiny českého výtvarného umění I/1, Praha 1984.
- Durdík, T., *Encyklopedie českých hradů*, Praha 1995.
- Emauzy. Benediktinský klášter Na Slovanech v srdci Prahy, ed. Benešová, K., Kubínová, K., Praha 2007.
- Chaloupecký, V., Ryba, B., *Středověké legendy prokopské*, Praha 1953.
- Kadlec, J., *Svatý Prokop, Řím 1968*.
- Klement, M., Sázava volá k sv. Prokopu, Sázava 1946.
- Krás, F., Sv. Prokop, jeho klášter a památka u lidu, Praha 1895.
- Merhautová, A., *Raně středověká architektura v Čechách*, Praha 1971.
- Muk, J., Vilímková, M., Horyna, M., *Klášter Sázava, stavebně historický průzkum*, SÚRPMO Praha, 1979, rkp.
- Novotný, V., *České dějiny I/1*, Praha 1912, *České dějiny I/2*, Praha 1913.
- Podlaha, A., *Posvátná místa království Českého I*, Praha 1907, III, Praha 1909.
- Poche, E., Stavba kláštera Sázavského v době gotické, *Časopis Společnosti přátel starožitností českých XLII*, 97.
- Pokračovatelé Kosmovi, ed. M. Bláhová, E. Fiala, Praha 1974.
- Reichertová, K., Bláhová, E., Dvořáková, V., Huňáček, V., Sázava, památník staroslověnské kultury v Čechách, Praha 1988.
- Remešová, V., *Svatý Prokop ve výtvarném umění*, Praha 1953.
- Remešová, V. a kol., Sázava, slovanský klášter sv. Prokopa, Praha 1953.
- Royt, J., *Obraz a kult v Čechách 17. a 18. století*, Univerzita Karlova v Praze. Nakladatelství Karolinum 1999.
- Sommer, P., První dvě století benediktinských klášterů v Čechách, *Studia mediaevalia Pragensia II*, UK Praha 1991, 75–100.
- Sommer, P., *Svatý Prokop, Z počátků českého státu a církve*, Praha 2007.
- Sommer, P., Sázavský klášter, *Vlastivědná knihovnička Společnosti přátel starožitností 3*, Praha 1996.
- Svatý Prokop, Čechy a střední Evropa, ed. P. Sommer, Praha 2006.
- Umělecké památky Čech III, Praha 1980, 290–294.
- Vlček, P., Sommer, P., Foltýn, D., *Encyklopedie českých klášterů*, Praha 1997.
- Všetečková, Z. a kol., *Středověká nástěnná malba ve středních Čechách*, Praha, NPÚ ÚOPSČ 2011.

SLOVNÍK MÉNĚ OBVYKLÝCH POJMŮ

Alba, bílé lněné bohoslužebné roucho s rukávy sahající k zemi, na okraji vyšíváné nebo opatřené krajkami, přepásané cingulem (viz).

Ambit, kvadratura, křížová chodba, ambulatorium, obvykle zaklenutá chodba, součást klášterní klausury, vybudovaná po obvodu rajskeho dvora, do nějž se otevírá arkádami nebo okny.

Anachoret, poustevník, stoupenec raně křesťanského mnišského způsobu života v odloučení od společnosti.

Apsida, závěr chrámu vybudovaný na půdorysu kruhové výseče (někdy protažené až do tvaru podkovy), zaklenutý konchou, tj. klenbou ve tvaru čtvrtiny povrchu koule. U nás se apsida poprvé objevuje v předrománské a románské architektuře, a to jako východní závěr jednolodních nebo vícelodních chrámů (ve stejné funkci se může vyskytovat u vícelodních staveb i na západní straně), jako součást transeptu (viz) a kaplí. A. je typem kněžiště (viz presbyterium), které je mimo jiné vybaveno oltářem (viz).

Archisterium (vlastně „arciklášter“), pojem označující papežské významání, které se dostalo Břevnov-

skému klášteru jako nejvýznamnějšímu benediktinskému klášteru v Čechách postavenému nad ostatní benediktinské lokality.

Arkáda, oblouk nesený sloupy nebo pilíři; jednotlivé lodě kostelního prostoru propojují mezilodní arkády.

Autograf, vlastní rukopis.

Baldachýn, látková, dřevěná, kamenná nebo kovová stříška nad oltářem, kazatelnou, sochou, trůnem atd. Volně nesený látkový baldachýn se nese při procesích, nad knězem držícím monstranci s eucharistií.

Bankál, poprseň, parapet, podokenní vyzdívka, zde především její horní vodorovná nebo šikmá plocha, tvořící dolní část okenního otvoru.

Baroko, název uměleckého stylu uplatňujícího se v architektuře, sochařství, malířství a uměleckých řemeslech v době mezi pozdně renesančním manýrismem a klasicismem konce 18. století. Barokní umění užívalo specifických výrazových prostředků, aby znázornilo pohyb tvarů, smyslové vzrušení, patetickou. Zrodilo se v Itálii 17. století, v 18. století ovládlo celou Evropu. V jednotlivých zemích vznikly specifické varianty barokního umění; stejný vývoj sledujeme v českých ze-